

S.U.G College Of Education, Vasna, Ahmedabad

**અભ્યાસક્રમ વિકાસના
સિદ્ધાંતો**

ધ્યેયો ઉદ્દેશો અને હેતુઓની રચના

**Dr. Kiranben Jayantilal Patel,
Adhyapak S.U.G College Of
Education, Vasna, Ahmedabad**

સમયની દ્રષ્ટિએ હેતુઓ અને લક્ષ્યાંકો ની રચના

1. લાંબા ગાળાના ધ્યેયો: સામાન્ય હેતુઓ
 1. જ્ઞાનાત્મક હેતુઓ : જ્ઞાન, સમજ, ઉપયોગ અને કૌશલ્યનો સમાવેશ થતા સમાવેશ થાય છે
 2. ભાવાત્મક હેતુઓ : પ્રાપ્તિ કે ગ્રહણ કરવું, પ્રતિયાર આપવો, મૂલ્ય વિકાસ, સંગઠન, ચારિત્ર આલેખન
 3. ક્રિયાત્મક હેતુઓ : ઉત્તેજના, ક્રિયાત્મકતા, નિયંત્રણ, સંયોગીકરણ, સામાન્ય કરણ

2. ટૂંકાગાળાના હેતુઓ, વિશિષ્ટ હેતુઓ

1. જ્ઞાન

- વ્યાખ્યાયિત કરે
- ઓળખાવે
- યાદી બનાવે
- રૂપરેખા આપે
- આપેલા વિકલ્પોમાંથી પસંદ કરે
- વર્ણન કરે
- નામ આપે
- લેબલ કરે, જોડકા જોડે

2. ટૂંકાગાળાના હેતુઓ, વિશિષ્ટ હેતુઓ

2. અર્થ ગ્રહણ અને સમજ

- રૂપાંતર કરે
- તફાવત આપે
- અનુમાન કરે
- આગાહી કરે
- ઉદાહરણ આપે
- સારાંશ આપે
- પૂનઃ લેખન કરે

2. ટૂંકાગાળાના હેતુઓ, વિશિષ્ટ હેતુઓ

3. ઉપયોગ અથવા ઉપયોજન

- પરિવર્તન કરે
- ગણતરી કરે
- શોધી કાઢે
- સુધારો કરે
- તૈયાર કરે
- ઉકેલ આપે
- નિદર્શન કરે
- સાધન કે સૂત્રનો ઉપયોગ કરે

2. ટૂંકાગાળાના હેતુઓ, વિશિષ્ટ હેતુઓ

- 4. કૌશલ્ય
- આકૃતિ દોરે
- આલેખ દોરે
- મૌલિક લખાણ લખે
- આકૃતિમા નામનિર્દેશન કરે
- જાતે સાધનોનું નિર્માણ કરે,
- નકશા દોરે, સમય રેખા રચે

3. નજીકના કે તાત્કાલિક પૂર્ણ થતાં ધ્યેયો

1. અપેક્ષિત વર્તન – પરિવર્તન

1. વિદ્યાર્થીઓ ન્યુટનની ગતિનો પહેલો નિયમ જાણે
2. વિદ્યાર્થીઓ દળ અને વજન નો તફાવત આપે
3. વિદ્યાર્થીઓ ધાતુ અને અધાતુના ઉદાહરણ આપે
4. વિદ્યાર્થીઓ વનસ્પતિ કોષ ની આકૃતિ દોરે
5. વિદ્યાર્થીઓ કાવ્યનું રસદર્શન સમજે

કક્ષાની દ્રષ્ટિએ હેતુઓ અને લક્ષ્યાંકો ની રચના

1. રાષ્ટ્રીય કક્ષાએ હેતુઓ
2. ઉચ્ચ શિક્ષણ કક્ષાએ હેતુઓ
3. ઉચ્ચતર માધ્યમિક કક્ષાએ હેતુઓ
4. માધ્યમિક કક્ષાએ હેતુઓ
5. પ્રાથમિક કક્ષાએ હેતુઓ
6. વિષયના હેતુઓ

હેતુઓની રચનાના આધાર સ્તંભો

1. બાળકની વય કક્ષા / ઉંમર
2. બાળકની જરૂરીયાત
3. રાષ્ટ્ર અને સમાજ ની જરૂરિયાત
4. વિદ્વાનોના સૂચનો
5. સંદર્ભ ગ્રંથો
6. વિષય નું સ્વરૂપ